

DOI: 10.18523/2617-4529.2025.8.90-97

УДК 582.998.2(477.46):581.9:502.74

Чиж О. В.

Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України, Київ, Україна

ГЕОГРАФІЧНЕ ПОШИРЕННЯ ТА СТАН ПОПУЛЯЦІЙ *ASTRAGALUS DASYANTHUS* PALL. У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті описано нові знахідки рідкісного, занесеного до Червоної книги України виду – астрагалу шерстистоквіткового (*Astragalus dasyanthus* Pall.). На основі опрацювання гербарних фондів, літературних джерел та власних експедиційних виїздів узагальнено дані про його поширення в Черкаській області. Подано детальний перелік локалітетів виду за адміністративними районами області. Нове місцезнаходження виявлено поблизу села Березняки Черкаського району біля залізничного насипу. Наведено ботаніко-географічну характеристику локалітетів, видовий склад фоновієї рослинності, чисельність та стан популяції. Описано еколого-ценотичні умови, у яких зростає популяція, а також виявлені вікові групи особин. Оцінено антропогенний вплив на угруповання. Дослідження базується на опрацюванні понад 150 (із них близько 20 стосуються Черкащини) гербарних аркушів провідних наукових установ України (KW, KWHA, KWU, PW), а також на результатах власних польових обстежень із GPS-фіксацією локалітетів у 2024–2025 рр. Картографування виконано в програмі Google Earth Pro, а дані про нові популяції внесено до соціальної мережі iNaturalist. Використано історичний та сучасний адміністративний поділ області для точної інтерпретації даних про поширення *Astragalus dasyanthus*. Загалом встановлено 23 локалітети виду, серед яких три є нововиявленими, зокрема в с. Березняки Черкаського району. Здійснено геоботанічні описи та аналіз онтогенетичних спектрів популяцій. Знахідка розширює дані про сучасний ареал виду в Україні та є важливою для формування рекомендацій щодо його охорони, особливо в умовах трансформації природних екосистем. Отримані результати підкреслюють необхідність надання природоохоронного статусу виявленим популяціям і запровадження регіонального моніторингу. Додатково звернено увагу на те, що для повноцінного збереження виду потрібно проводити періодичне спостереження за станом його популяцій. Рекомендовано розробити і впровадити місцеві плани охорони, залучити громадськість та інформувати населення про значення цього рідкісного виду. Також важливо забезпечити підтримку біотопів і не допускати їхньої деградації, особливо в степових та лучно-степових зонах Черкаської області.

Ключові слова: *Astragalus dasyanthus*, Червона книга України, місцезнаходження, локалітет, степові екосистеми, охорона.

Вступ

Astragalus dasyanthus Pall. (астрагал шерстистоквітковий) – представник родини Бобові (*Fabaceae*), занесений до Червоної книги України, природоохоронний статус виду – вразливий [1]. На території Черкаської області вид трапляється переважно на південних та південно-західних схилах, у межах природних або частково

трансформованих лучно-степових екоотопів, часто приурочених до вапнякових відслонень або ділянок з добре дренованими субстратами поблизу техногенних об'єктів, зокрема залізничних насипів [2-4]. За даними регіонального екологічного моніторингу, в Черкаській області охороняється 75 видів судинних рослин, занесених до Червоної книги України, серед яких

і *A. dasyanthus*. Вид має обмежений ареал поширення та високу чутливість до змін гідрологічного режиму, інтенсивного випасу й розорювання. З метою запобігання втраті локальних популяцій *A. dasyanthus* на регіональному рівні ведуть облік і відстеження його стану. Зокрема, у звіті «Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України...» наголошено на потребі збереження природних фітоценозів, у яких трапляється цей вид, та створення охоронних зон довкола популяцій [5].

Вивчення сучасного поширення цього виду в Черкаській області є актуальним завданням у контексті моніторингу стану степових екосистем і розроблення заходів їх охорони. Систематизація даних про локалітети виду та виявлення нових місцезнаходжень сприяє удосконаленню регіональних природоохоронних стратегій.

Матеріали і методи

Упродовж 2024–2025 рр. проведено аналіз гербарних фондів Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України (КВНА), Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України (KW), Київського національного університету імені Тараса Шевченка (KWU), Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського (PW), Черкаського краєзнавчого музею, літературних джерел [1-3,5] та результатів власних польових досліджень [4].

Здійснено маршрутно-експедиційні обстеження потенційних місцезростань виду з GPS-фіксацією координат знахідок. Картосхему нововиявлених локалітетів розроблено в програмі Google Earth Pro, координати нових знахідок завантажено на платформу iNaturalist [6]. Назви таксонів наведено за електронною базою даних Plants of the World Online (POWO, 2024 – onward) [7]. Опис фітоценозів здійснено за методикою Браун-Бланке [8].

Результати та обговорення

У результаті опрацювання гербарних матеріалів та літературних джерел встановлено поширення *A. dasyanthus* на території Черкаської області. У 2024 р. під час експедиційних досліджень у природних та трансформованих ділянках рослинності лучних степів (с. Березняки, с. Райгород, Черкаський р-н) виявлено нові знахідки виду поблизу села Березняки Черкаського району. Популяцію астрагалу зафіксовано у трьох просторово розмежованих локалітетах, приурочених до фрагментів лучно-степової рослинності вздовж залізничного насипу (рис. 1). Поширення виду в Черкаській області наведено нижче за гербарними та літературними джерелами.

Для хронологічного аналізу використано гербарні та літературні дані, в яких локалітети подано відповідно до адміністративно-територіального поділу до адміністративної реформи 2020 р. Через це для узгодження з джерелами в тексті збережено назви старих районів. Згідно з новим адміністративним устроєм, запровадженим у 2020 р., нині Черкаська область має чотири райони: Уманський, Звенигородський, Черкаський та Золотоніський.

Черкаський район охоплює колишні Черкаський, Чигиринський, Канівський, Кам'янський, Смілянський райони та частину Золотоніського району, який утворений із територій колишніх Золотоніського, Драбівського та Чорнобаївського районів.

Отже, в інтерпретації розміщення локалітетів *A. dasyanthus* слід брати до уваги відповідність між історичними та сучасними адміністративними межами. Перелік місцезнаходжень астрагалу шерстистоквіткового в Черкаській області наведено за літературними та гербарними даними.

Кам'янський р-н: м. Кам'янка, Черкаська обл., степовий схил у балці (Клеопов Ю. Д., 03.06.1927 (KW)); по дорозі Ярове – Копійчана, степові схили (Курсон В. В., 03.08.1972 (KW)); м. Кам'янка, гранітний берег р. Тясмин (13.06.1943 (KW)); м. Кам'янка – 49.041269, 32.084557 (Ширяєва Д. В., 2017 р.); окол. с. Райгород – 49.089182, 31.980147 (Ширяєва Д. В., 2017 р.); окол. с. Ярове – 49.069353, 31.994611 (Ширяєва Д. В., 2017 р.).

Золотоніський р-н: с. Гельмязів, над болотом р. Супій (Зеров Д. К., 02.08.1928 (KW)).

Драбівський р-н: окол. с. Драбівці, степові схили (Крицька Л. І., 03.06.1977 (KW)).

Чигиринський р-н: с. Кожарка, південний схил яру (Постригань С. А., 03.08.1923 (KW)); м. Чигирин, на Кам'яній горі, схили гори (Постригань С. А., 23.07.1923 (KW)); м. Чигирин, Замкова гора – 49.074491, 32.658659 (Спрягайло О. А., Спрягайло О. В., 2018 р.); м. Чигирин, Замкова гора – 49.074530, 32.657860 (Конякін С. М., 2013 р.).

Золотоніський р-н: с. Богдани, урочище Сніжки (Дубовець Т. Г., 28.06.1997 (КВНА)); с. Гельмязів, над болотом р. Супій (Зеров Д. К., 02.08.1928 (KW)); с. Нова Дмитрівка, на неораній могилі (Полонська Є. Т., 17.07.1932 (KW)); с. Бубнівська Слобідка (Ісай С. В., 21.06.1983 (KWU)); с. Бубнівська Слобідка, північно-східна околиця, схил по правому борту Капустяного яру (Савченко З. А., 20.08.1991 (Черкаський обласний краєзнавчий музей)); окол. с. Бубнівська Слобідка – 49.677549, 31.666135 (Шевчик В. Л., Бакалина Л. В., Полішко О. Д., 2017 р.); окол.

с. Бубнівська Слобідка – 49.716594, 31.708764 (Ширяєва Д. В., 2016 р.).

Чорнобайвський р-н: с. Придніпровське, урочище Джулайка, берег Дніпра, на схилах у складі степової рослинності (Савченко З. А., 26.05.1998 (Черкаський обласний краєзнавчий музей)).

Смілянський р-н: с. Мала Смілянка, схил до Одеської залізниці (Клеопов Ю. Д., 02.06.1924 (KW)); с. Яблунівка, степові схили над залізницею (Клеопов Ю. Д., 02.06.1924 (KW)); біля с. Березняки, понад 10 екземплярів – 49.145438, 31.943060 (Гаврилюк М. Н., 2020 р.).

Канівський р-н: окол. с. Полствин – 49.638912, 31.353625 (Шевчик В. Л., Бакалина Л. В., Полішко О. Д., 2004–2017 рр.); окол. с. Пилява – 49.689072, 31.263327 (Шевчик В. Л., Бакалина Л. В., Полішко О. Д., 2004–2017 рр.); гора Варшавка біля с. Пилява – 49.678935, 31.318044, велика стабільна популяція (Шевчик В. Л., Бакалина Л. В., Полішко О. Д., 2005 р.) [9-14].

Нова знахідка поблизу с. Березняки.

Під час експедиційних обстежень у червні – серпні 2024 р. було виявлено нову популяцію *A. dasyanthus* на південно-західному схилі залізничного насипу в межах с. Березняки (рис. 1). Локалітети внесено до платформи iNaturalist [6]. Координати: локалітет № 1 – 49.14809472, 31.96194693; локалітет № 2 – 49.14854824, 31.96163647; локалітет № 3 – 49.14693699, 31.96264967.

У межах нового локалітету *A. dasyanthus* поблизу с. Березняки (Черкаський р-н) вид зростає на трьох ділянках, приурочених до лучно-степових угруповань на різному за типом субстраті

та рівнем антропогенного впливу. Проведено геоботанічні описи та визначено флористичну структуру угруповань і онтогенетичну структуру популяцій.

Лучно-степове угруповання має високий рівень проективного покриття трав'яного ярусу (рис. 2). Домінує *Medicago falcata* (75 %). Серед адвентивних представників є види *Asclepias syriaca* та *Ptelea trifoliata*, які істотно впливають на формування фітоценозу.

Виявлено, що в онтогенетичній структурі популяції переважають генеративні особини, що свідчить про стабільність угруповання, а наявність іматурних та поодиноких ювенільних особин вказує на здатність до поновлення популяції цього виду (рис. 3).

Локалітет № 1 розташований на відкритому піщаному схилі залізничного насипу в межах Черкаського району, представлений трансформованим лучно-степовим угрупованням з участю деревно-чагарникової рослинності. Деревний ярус утворюють поодинокі особини *Ulmus minor*, *Ptelea trifoliata*, *Elaeagnus angustifolia*, *Prunus armeniaca*, *Morus alba*, *Pyrus communis* із загальним проективним покриттям до 15 %. Чагарниковий ярус та підріст розвинені слабо і представлені здебільшого поодинокими особинами *Cornus sanguinea*, *Ulmus minor* і *Morus alba*. Трав'янистий покрив щільний (80–90 %) з домінуванням *Medicago falcata*, *Koeleria macrantha*, *Agrimonia eupatoria*, *Astragalus onobrychis* та *Lotus corniculatus*. Загалом виявлено понад 30 видів судинних рослин, серед яких *A. dasyanthus* трапляється у складі фонові флори [8].

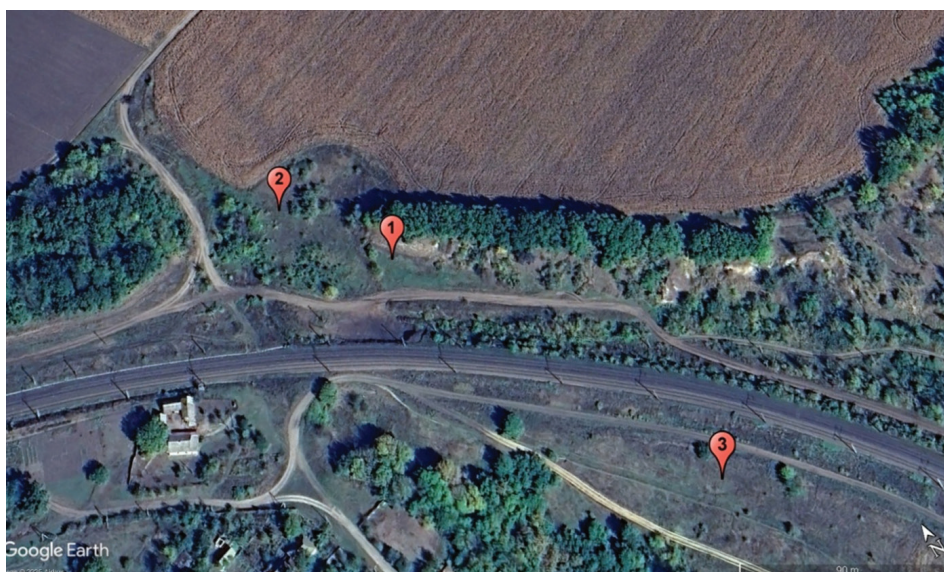

Рис. 1. Картошка розташування локалітетів № 1–3 з популяціями *A. dasyanthus* поблизу с. Березняки Черкаського району (Google Earth, 2024 р.)

Спектри онтогенетичних станів популяції представлені всіма віковими групами з переважанням генеративних (24 %) та віргінільних (22 %) особин; частка іматурних становить 17 %, ювенільних – лише 2 %.

Популяція демонструє ознаки регенераційної стабільності, однак низька частка молодих особин вказує на обмежене природне поновлення, імовірно, через конкуренцію з боку бобових домінантів та дію антропогенних факторів. Фітоценоз відповідає лучно-степовій формації, є осередком збереження регіонального флористичного різноманіття та потребує моніторингу й заходів охорони.

Локалітет № 2 належить до класу *Festuco-Brometea*, союзу *Festucion valesiacae*, тобто до угруповання лучних степів і остепнених лук

на глибоких ґрунтах, що поширені переважно в лісостеповій зоні. Виникає проблема проникнення в степові ценози агресивного виду *Ptelea trifoliata*.

У деревному ярусі переважають *Elaeagnus angustifolia*, *Ptelea trifoliata* та *Prunus armeniaca*, що свідчить про значну трансформацію ценозу. Чагарниковий ярус представлений лише *Cornus sanguinea*. Трав'яний ярус має високу флористичну насиченість (17 видів) із чітко вираженим домінантом *Medicago falcata*, що формує основу травостою. Значну фітоценотичну роль відіграють субдомінанти: *Agrimonia eupatoria*, *Astragalus onobrychis* та *Lotus corniculatus*. Наявність у складі угруповання созофіта *Astragalus dasyanthus* поряд із синантропними видами

Рис. 2. Локалітет № 1 *A. dasyanthus*: східний схил із розрідженим узліссям, північно-східна околиця с. Березняки Черкаського району

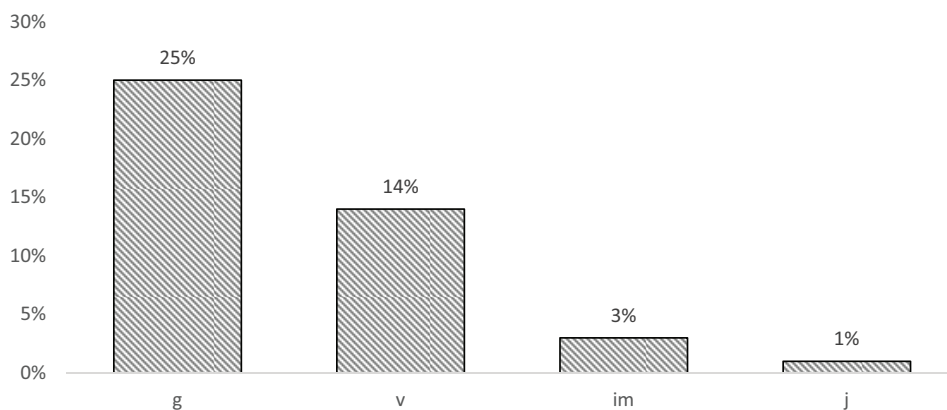

Рис. 3. Спектри онтогенетичних станів *A. dasyanthus* у локалітеті № 1 (g – генеративні, v – віргінільні, im – іматурні, j – ювенільні особини)

(*Cichorium intybus*, *Onopordum acanthium*, *Convolvulus arvensis*) відображає певну збалансованість процесів антропогенної трансформації та збереження природних компонентів степового фітоценозу.

Флористичний склад збіднений, немає типових степових видів. Угруповання збагачують окремі представники родини Бобові (*Lotus corniculatus*), а також адвентивні види (*Cichorium intybus*, *Poa compressa*). У віковій структурі популяції переважають вегетативні та генеративні особини. Частка імагурних особин становить 17 %, ювенільних – незначна (2 %), що свідчить про ослаблене поновлення (рис. 5).

Локалітет № 3. Популяція приурочена до відкритих ділянок на південно-східному

схилі, де сформувалося лучно-степове угруповання з переважанням *Salvia nemorosa* L. (рис. 6). Проективне покриття цього виду сягало близько 60 %, що дає змогу розглядати його як домінант у складі ценозу. У структурі травостою також виявлено характерні ксерофітні та мезоксерофітні види: *Festuca* sp., *Bromus* sp., *Achillea millefolium* L., *Eryngium campestre* L., *Taraxacum serotinum*, *Artemisia absinthium* L., *Nonea pulla* L., *Verbascum phoeniceum* L. та ін. У межах деревного та чагарникового ярусів поодинокі траплялися екземпляри *Crataegus* sp. (висота до 2,2 м) та *Pyrus* sp. (до 2 м), що свідчить про мозаїчність фітоценозу й утворення перехідних форм між відкритим степом та узліссям.

Рис. 4. Локалітет № 2 *A. dasyanthus*: лучно-степовий схил із вторинною чагарниковою рослинністю

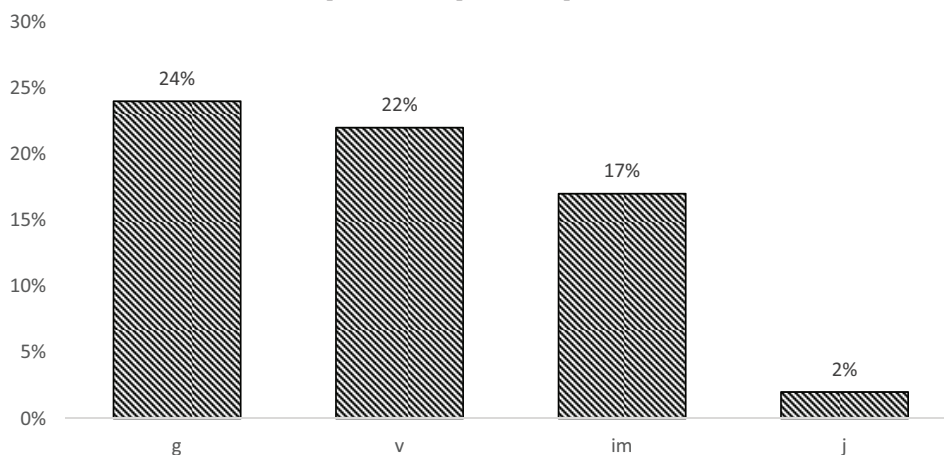

Рис. 5. Спектри онтогенетичних станів *A. dasyanthus* у локалітеті № 2 (g – генеративні, v – віргінільні, im – імагурні, j – ювенільні особини)

Спектри онтогенетичних станів популяції *A. dasyanthus* представлені трьома віковими групами, серед яких переважають дорослі генеративні особини (*g*) – 12 % від загальної чисельності (рис. 7). Частка віргінільних (*v*) – 2 % та іматурних (*im*) – 2 % особин є значно меншою; ювенільні особини (*j*) у межах облікових площ (1×1 м) не виявлені. Щільність популяції в окремих мікроділянках становила до 10 особин/м². У межах локалітету виявлено до 10 клонів, сформованих переважно з генеративно здатних рослин. Популяція повноцінна, з тенденцією до підтримання чисельності шляхом насінневого поновлення, однак із помірною репродуктивною активністю.

Висновки

Опрацьовано наукові видання та гербарні фонди, здійснено близько 10 експедиційних досліджень, що дало змогу уточнити особливості поширення *A. dasyanthus* в умовах Черкаської області. Встановлено 23 локалітети виду, з яких 3 – нові (с. Березняки Черкаського р-ну). Ці популяції приурочені до фрагментів лучно-степової рослинності на схилах залізничного насипу та є перспективними для довгострокового моніторингу.

Виявлено, що два локалітети втрачено: один повністю знищений (с. Кожарка, затоплене внаслідок створення водосховища), інші – ймовірно, зникли через трансформацію ландшафту, урбанізацію, розорювання та

Рис. 6. Локалітет № 3 *A. dasyanthus*: територія біля залізничного насипу поблизу с. Березняки Черкаського р-ну

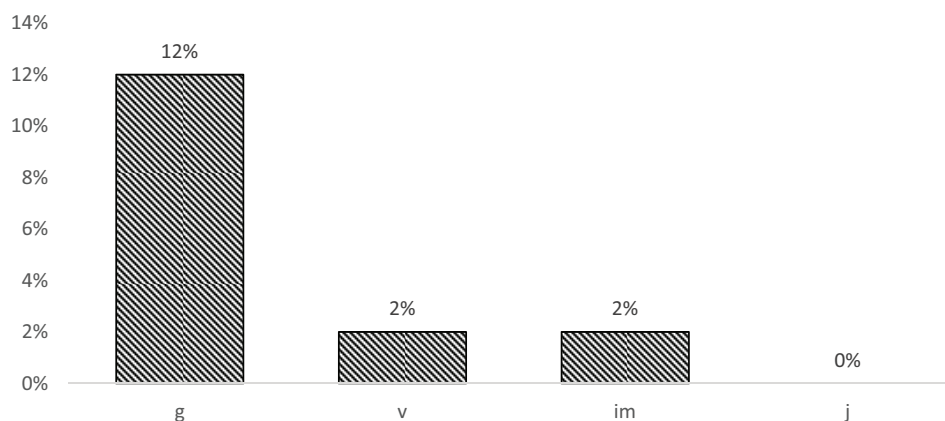

Рис. 7. Спектри онтогенетичних станів *A. dasyanthus* у локалітеті № 3 (*g* – генеративні, *v* – віргінільні, *im* – іматурні, *j* – ювенільні особини)

деградацію степових біотопів. Більшість локалітетів виду залишаються поза межами природоохоронних територій.

Задля поліпшення охоронних заходів щодо *A. dasyanthus* на території Черкаської області потрібно надати охоронний статус нововиявленим локалітетам, які мають значну фітосозологічну

цінність. Ревізія місцезнаходжень давніх знахідок за гербарними та літературними джерелами дасть змогу підтвердити їхню актуальність, а всебічне оцінювання стану популяцій сприятиме пошуку ефективних шляхів зі збереження та відтворення виду на проблемних територіях.

Список літератури

1. Дідух ЯП, редактор. Червона книга України. Рослинний світ. Київ: Глобалконсалтинг; 2009. 912 с.
2. Бондарчук ОП, Шиманська ОВ, Рахметова СО, Рахметов ДБ. До питання чисельності рідкісних та зникаючих рослин видів роду *Astragalus* L. флори України. У: Динаміка біологічного та ландшафтного різноманіття заповідних територій: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції; 25–27 травня 2016 р.; Кам'янець-Подільський. Кам'янець-Подільський: Рута; 2016. с. 18-21.
3. Василюк О, Куземко А, Спрягайло О, Спрягайло О, Чорна Г, Шевчик В, Ширяєва Д. 50 рідкісних рослин Черкащини. Атлас-довідник. Черкаси; 2018. 60 с.
4. Чиж ОВ. Сучасний стан популяції *Astragalus dasyanthus* Pall. в умовах Черкаської області [Інтернет]. У: Подільські читання. Дослідження, охорона довкілля та збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: Збірник за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (21-22 листоп. 2024 р., Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; 2024. с. 294-7. Доступно на: <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/zbirnyk-podilski-chytannia-2024.pdf>
5. Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації. Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів. У: Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Черкаській області у 2023 році. Черкаси: Управління екології та природних ресурсів; 2024. с. 64-6.
6. iNaturalist [Internet]. Available from: <https://www.inaturalist.org/> (accessed 2025 Jun 8).
7. Plants of the World Online [Internet]. Available from: <http://www.plantsoftheworldonline.org/> (accessed 2024 Nov 14).
8. Braun-Blanquet J. Pflanzensoziologie. Vienna – New York: Springer; 1964. 865 p.
9. Шевчик ВЛ, Бакалина ЛВ, Полішко ОД. Ценотичні та хорологічні особливості *Astragalus dasyanthus* Pall. на півночі Придніпровського Лісостепу та перспективи його збереження. Заповідна справа в Україні. 2006;12(2):17-21.
10. Мирза ВМ. Поширення астрагалу шерстистоквіткового (*Astragalus dasyanthus* Pall.) на Україні і в Молдавії, охорона і збагачення його запасів. Укр. ботан. журн. 1971;43(6):718-20.
11. Василюк ОВ, Куземко АА, Спрягайло ОА, Спрягайло ОВ, Чорна ГА, Шевчик ВЛ, Ширяєва ДВ. Знахідки рослин, занесених до Червоної книги України, в Черкаській області. У: Знахідки рослин і грибів Червоної книги та Бернської конвенції (Резолюція 6). Т. 1 (Серія: Conservation Biology in Ukraine. Вип. 11). Київ – Чернівці: Друк Арт; 2019. с. 142–53.
12. Конякін СМ. Знахідки раритетних видів рослин на території Черкаської і Київської областей. У: Знахідки рослин і грибів Червоної книги та Бернської конвенції (Резолюція 6). Т. 1 (Серія: Conservation Biology in Ukraine. Вип. 11). Київ – Чернівці: Друк Арт; 2019. с. 249-51.
13. Шевчик ВЛ. Знахідки рослин, занесених до Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції, в угрупованнях середнього Придніпров'я та західного Полісся. У: Знахідки рослин і грибів Червоної книги та Бернської конвенції (Резолюція 6). Т. 1 (Серія: Conservation Biology in Ukraine. Вип. 11). Київ – Чернівці: Друк Арт; 2019. с. 441-7.
14. Гаврилук МН. Знахідки рослин Червоної книги України у Центральній Україні. У: Знахідки видів рослин, тварин та грибів, що знаходяться під охороною, в Україні. (Серія: Conservation Biology in Ukraine. Вип. 19). Вінниця: ТВОРИ; 2020. с. 112-3.

References

1. Didukh YaP, editor. Red Data Book of Ukraine. Plant Kingdom. Kyiv: Globalconsulting; 2009. 912 p. Ukrainian.
2. Bondarchuk OP, Shymanska OV, Rakhmetova SO, Rakhmetov DB. On the abundance of rare and endangered species of the genus *Astragalus* L. in the flora of Ukraine. In: Dynamics of biological and landscape diversity of protected areas: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference; 2016, May 25–27, Kamianets-Podilskyi. Kamianets-Podilskyi: Ruta; 2016. p. 18-21. Ukrainian.
3. Vasyliuk O, Kuzemko A, Spryahaylo O, Spryahaylo O, Chorna H, Shevchik V, Shyriaieva D. 50 rare plants of the Cherkasy region: atlas and reference book. Cherkasy; 2018. 60 p. Ukrainian.
4. Chyzh OV. Current state of *Astragalus dasyanthus* Pall. populations in the Cherkasy region [Internet]. In: Podilski Readings: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation; 2024 Nov 21–22; Kamianets-Podilskyi. Kamianets-Podilskyi: KPU named after I. Ohienko; 2024. p. 294-7. Available from: <https://biolog.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/zbirnyk-podilski-chytannia-2024.pdf>. Ukrainian.
5. Department of Ecology and Natural Resources of the Cherkasy Regional State Administration. Protection and restoration of plant and fungi species listed in the Red Data Book of Ukraine and under international conventions. In: Regional Report on the State of the Environment in the Cherkasy Region in 2023. Cherkasy: Department of Ecology and Natural Resources; 2024. p. 64-6. Ukrainian.
6. iNaturalist [Internet]. Available from: <https://www.inaturalist.org/> (accessed 2025 Jun 8).
7. Plants of the World Online [Internet]. Available from: <http://www.plantsoftheworldonline.org/> (accessed 2024 Nov 14).
8. Braun-Blanquet J. Pflanzensoziologie. Vienna–New York: Springer; 1964. 865 p.
9. Shevchik VL, Bakalina LV, Polishko OD. Coenotic and chorological features of *Astragalus dasyanthus* Pall. in the north of the Dnipro forest-steppe and prospects for its conservation. Nature Conservation in Ukraine. 2006;12(2):17-21. Ukrainian.
10. Myrza MV. Distribution of *Astragalus dasyanthus* in Ukraine and Moldova. Protection and enhancement of its resources. Ukr. Bot. J. 1971;28(6):718-20. Ukrainian.
11. Vasyliuk OV, Kuzemko AA, Spryahaylo OA, Spryahaylo OV, Chorna HA, Shevchik VL, Shyriaieva DV. Records of Red Data Book plant species in the Cherkasy region. In: Records of Plants and Fungi of the Red Data Book and Bern Convention (Resolution 6). Vol. 1. Series: Conservation Biology in Ukraine. Issue 11. Kyiv – Chernivtsi: Druk Art; 2019. p. 142-53. Ukrainian.
12. Koniakin SM. Records of rare plant species in the Cherkasy and Kyiv regions. In: Records of Plants and Fungi of the Red Data Book and Bern Convention (Resolution 6). Vol. 1. Series: Conservation Biology in Ukraine. Issue 11. Kyiv – Chernivtsi: Druk Art; 2019. p. 249-51. Ukrainian.

13. Shevchyk VL. Records of plant species listed in the Red Data Book of Ukraine and Bern Convention Resolution 6 in the communities of Central Dnipro and Western Polissia. In: Records of Plants and Fungi of the Red Data Book and Bern Convention (Resolution 6). Vol. 1. Series: Conservation Biology in Ukraine. Issue 11. Kyiv – Chernivtsi: Druk Art; 2019. p. 441-7. Ukrainian.
14. Havryliuk MN. Records of Red Data Book plants in Central Ukraine. In: Records of Protected Plant, Animal and Fungi Species in Ukraine. Series: Conservation Biology in Ukraine. Issue 19. Vinnytsia: TVORY; 2020. p. 112-3. Ukrainian.

O. Chyzh

M. M. Gryshko National Botanical Garden of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION AND POPULATION STATUS OF *ASTRAGALUS DASYANTHUS* PALL. IN THE CHERKASY REGION

Abstract

The article presents information about new findings of a rare species listed in the Red Data Book of Ukraine – *Astragalus dasyanthus* Pall. Based on the study of herbarium collections, literary sources, and our own expeditions, we have summarized data on its distribution in the Cherkasy Region. A detailed list of the species' localities by administrative districts of the region is provided. A new location was discovered near the village of Berezhnyaky in the Cherkasy District, near a railway embankment. The botanical and geographical characteristics of the localities, the species composition of the background vegetation, the size and condition of the population are given. The ecological and coenotic conditions in which the population grows are described, and the age groups of individuals are classified. An assessment of the anthropogenic impact on the community was made. The study is based on the processing of more than 150 herbarium sheets (including about 20 related to the Cherkasy Region) from leading scientific institutions in Ukraine (KW, KWNA, KWU, PW), as well as on the results of our own field surveys with GPS fixation of localities in 2024–2025. Mapping was performed using Google Earth Pro, and data on new populations were entered into the iNaturalist social network. The historical and modern administrative division of the region was used for accurate interpretation of data on the distribution of *Astragalus dasyanthus*. A total of 23 localities of the species were identified, three of which are newly discovered, in particular in the village of Berezhnyaky, Cherkasy District. Geobotanical descriptions and analysis of the ontogenetic spectra of populations were carried out. The finding expands the data on the current range of the species in Ukraine and is important for the formation of recommendations for its protection, especially in the context of ongoing transformation of natural ecosystems. Thus, the results obtained emphasize the need to grant conservation status to the discovered populations and to introduce regional monitoring. Additionally, attention is drawn to the fact that for effective conservation of the species, it is necessary to periodically monitor the status of its populations. It is recommended to develop and implement local conservation plans, involve the public, and inform the population about the importance of this rare species. It is also important to ensure the support of existing biotopes and prevent their degradation, especially in the steppe and meadow-steppe zones of the Cherkasy Region.

Keywords: *Astragalus dasyanthus*, Red Data Book of Ukraine, location, locality, steppe ecosystems, conservation.

ARTICLE HISTORY. Submitted 22 May 2025. Accepted 23 June 2025. Published 18 August 2025

Відомості про автора Author Information

Чиж Ольга Василівна – аспірантка Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України, Київ, Україна

Chyzh Olha – PhD student of M. M. Gryshko National Botanical Garden of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-0996-5986>

olyachyzh037@gmail.com

